

Листи Євгена Маланюка до сина

31 січня 1965.

Мій єдиний!

Дякую за листа - я прошу лише трохи частіше писати - хоча б кожні три тижні. Тому, що чекати цілий місяць це досить великий відрізок часу. Сьогодні більше двох місяців після Твого від'їзду і (нерозб.). Все в моїй квартирі ще нагадує, що хтось дорогий для мене тут був. Ще багато речей пригадую. Більшість журналів я вже послав, в понеділок вишлю останні дві пачки. А щодо фільмів, їх треба знайти і подумати, як це треба зробити. Ціла коробка тих речей - ліки (нерозб.) в порядок, але ще відчуваю, що не все в порядку. Однак думаю, що працювати ще не можу. Треба почекати до весни на сонце. Ще залишилося два дні до мого дня народження - це досить велике число (кількість років. -Л.К.). Збираюсь до церкви і згадую дуже багато. В доктора (йдеться про пані Гайворонську. - Л.К.) також було щось з шлунком. Дорога Еро (йдеться про першу дружину Богдана. - Л.К.), дякую за детальний опис життя, особливо - сім'ї. У нас досить погана погода. Зима з снігом і невеликим морозом. Цілую дітей і дітей. Від пані (нерозб.) одержав із запізненням вітання з Різдом.

Ваш батько.

15 вересня 1965.

Мій єдиний,

вибач, що пишу із запізненням. Я був знову в Гантеру. Прекрасна рання осінь. Можливо, знову буду приблизно 1.10-15.10, хоча буду зовсім один... лише з думками про те, що було рік тому. Так недавно і так давно! Тепер цілком почуваю себе спокійно (і в нерозб.). Твою присутність, згадую ті дні, коли ми були разом... інколи вночі просипаюся і здається мені, що це Ти спиш на канапі. Жаль, що таких днів було так мало.

Я вже відіслав заяву в Швейцарію, але до цього часу не маю відповіді - не знаю, чому. Думаю, що мати все це разом - буде краще, але дивуюся дуже, що пані Власта нічого не відповіла - мені здається, що вона чимось ображена. Жаль, що Ти не відвідав їх по дорозі назад.

Непокоїть мене теж, що в Тебе все ще проблеми з волоссям. Хоча діагноз у Тебе є (це мікроб), звернись до спеціаліста, дуже прошу Тебе!

Дуже радий, що із Зденеком все вирішено. Цікавить мене, чи буде він усиновлений Вискочеловими, чи це лише тимчасово? Бо я боюся, чи вистачить Твоїх коштів на таку велику сім'ю?

Як далеко Ти з докторантурою (з працею) - це мене дуже цікавить.

Відчуваю, що з віком зменшується енергія. Зараз написати статтю (яку декілька років можна було за декілька годин) - треба великих зусиль, тому використовуй молоді роки на продукцію і не шкодуй енергії. Після 50 вона послабне або почне послаблюватись. І вже безповоротно.

Як з малим? Здається, вже пора до школи, чи не так? Тримай його в руках, привчай до "дисципліни" вже зараз.

Сердечно цілую Тебе і Твою сім'ю.

Твій Та.

На початку серпня пані доктор втратила брата (адвоката), який помер в Чикаго.

7 лютого 1967

Дорогі,

сердечно дякую Вам за привітання, яке я отримав якраз 2 лютого. І вибачте, що так затримався з відповіддю. А це тому, що ввесь Нью-Йорк під снігом - повністю... Це тут, де 5 см. снігу - вже катастрофа, так можете собі уявити, що таке сніг 25-30-35 см!

Мороз, у порівнянні з моєю "молодістю" - нікчемний, так якихось там 10-12 градусів С - викликають сміх. Проте тепер, тут і у мої шістдесят - так це (+ північний вітер) щось катастрофічне. Пані доктор тепер на Флориді, хоч і не купається, зате на сонці. А я, який повернувся із Канади (і був там десь 3 тижні!), привіз мороз і сонце. Власне кажучи, цей клімат - це щось фантастичне. В Отаві (21-22.02) було близько 0 градусів за С, а в Торонто наприкінці місяця було аж 60 градусів по F. Тож, коли я приїхав сюди, то мусів був заховати літній одяг. А через декілька днів - у нас буде погода Отави і Аляски разом.

Післязавтра я мав бути в Бостоні (мій вечір зі студентами), а сьогодні не знаю як воно буде, і чи буде взагалі можливість їхати так як сьогодні все паралізоване - літаки, поїзди, автобуси...

Ось так...

Щастя, що маю теплу квартиру, в якій(!) є ще дух і "матеріальні" свідчення після Бобка: гарні малюнки, іграшки, білі капці Евічки и т. д.

А що у Вас? Що робить ця зима?

Ваш Та і Ді.

11 лютого 1967
Бостон.

Дорогі,

якраз напередодні у мене був приємний вечір в Гарвардському університеті. Не було це так, як в Оттаві (там було близько 300 чол.), але було це приємним і близьке молодіжній аудиторії.

Прекрасний зимовий сонячний день - субота. Сім'я, в якій я проживаю, має гарний патефон. Слухаю "Кармен", я щасливий.

Думаю, що завтра вечером вже буду "дома", тобто на Forest Hill (Нью-Йоркська адреса Маланюка. - Л.К.).

Згадую про Вас, часто дивлюся на картину з Богданчиком.

Обнімаю і цілую від усього серця

Ваш Та+Ді.

Маленька фотографія сина і домашня адреса - незмінні супутники поета, котрого в останні роки стало підводити серце.

28 березня 1967.

Дорогий,

був у мене трошки поганий день, а ще гірший настрій, тому хочу Тобі сказати: якщо в Тебе будуть ускладнення або деякий ризик, то подумай добре і не роби лише автоматично. І все ж, надіюсь, у мене ще є час (хоча і небагато), а що буде, те не втече.

Пишу Тобі лише тому, бо спало мені на думку і я хотів (нерозб.). Ти також собі уявив.

А зараз роблю все так, щоб 10.05 бути вже на континенті, який для мене завжди був в духовному і культурному відношенні прабатьківщиною.

У нас наближається весна, точніше початок весни. Мені необхідно тепло одягатися і т. д.

Цілую всю сім'ю і Тебе від усього серця. Та.

16 квітня 1967.

Дорогі,

вибач, що не писав цілий тиждень, а це тому, що був дуже зайнятий в Канаді. Дякую за більш-менш точні числа в травні. В Парижі я буду приблизно 20.05, а до цього - у пані Й.Бургардт, Wienerstrasse, 37 - Munster in M. (це тітка Вольфа (сина Ю.Клена. - Л.К.), звідти зроблю декілька екскурсій, а десь 20.05 буду в П. (15 rue de Bellefond, Paris 9a) або під ним. Гадаю, що разом поїдемо до Риму. Можеш писати на адресу пані Й.Бургардт...

У нас дивна весна - туман, дощ, досить тепло, але дуже сумно. Вчора я прилетів з Канади, але вперше в житті... повітря як розріджене молоко, і літак кружляв над № 4 десь 30 хвилин, не міг приземлитись...

Післязавтра іменини мами (18.04) - помолись, а 21.04 річниця нашого весілля.

Цілую всю родину. Твій Та.

4 травня 1967.

Мій дорогий, мої дорогі,

Добре, що знаю, що Ти вже готуєшся на 23.05 Якраз сьогодні я одержав листа від твого хресного батька (Й.Стемповського) - він буде в П/аризі.-Л.К/ аж до червня, бо хоче Тебе побачить, то може спокійно... Дуже зворушив мене його лист.

Залишилося всього декілька днів до мого відліту 9.05 вечором. Назад 28.06 (тобто буде також люкс). Коли знатиму, що 24.05 будеш вже на місці, то приїду до П. приблизно 20.05 Будемо триматися пані М.Сайденстеїнової, хоча буду у товариша на 15 rue Bellefond, Paris 9 (M-me Kobylko). Напиши точно день і годину (і порт, здається, Орлі-2) прибуття літака. Тримайте пальця 9-10.05 У мене вже лихоманка перед дорогою, нервуюсь.

Цілую гаряче всю сім'ю.

Ваш Т. і Д.

2 жовтня 1967.

Мій єдиний і вся сім'я,

тут також "бабине літо", але досить мінливе - два-три дні, а потім знову осінь і холод. Тому мені довелось втікати з Гантеру (холод, 25.09), хоч ще 21.09 я купався...

Я радий, що маєш пристойну працю і взагалі працюєш. Але я мушу Тобі сказати: найголовніше і найважливіше - це ступінь доктора, це повинно бути основним завданням. Ти мусиш над цим зосередитися, сконцентрувати працю і волю. Дуже Тебе прошу і нагадую про це. Дякую за квіти і художника Бобка.

Пані доктор сердечно дякує за вітання і побажання.

У мене також багато роботи, але я також "лінюю"... а Маміки немає.

Цілую. Вас Та і Ді.

Переклад з чеської Т.Д.Зеленка.